

DE KOUWE OUWE

Vico Olling & Martijn Haas

De Kouwe Ouwe

Lebowski Publishers, Amsterdam 2017

De uitgeverij heeft getracht alle rechthebbenden van het illustratiemateriaal te achterhalen. Diegenen die desondanks menen rechten te kunnen doen gelden, worden verzocht contact op te nemen met de redactie.

© Vico Olling & Martijn Haas, 2017
© Lebowski Publishers, 2017
Omslagfoto: Politie-archief | KLPD
Omslagontwerp: Dog and Pony, Amsterdam
Typografie: Crius Group, Hulshout
Foto auteurs: © Paul Tolenaar

ISBN 978 90 488 2880 7
ISBN 978 90 488 2881 4 (e-book)
NUR 339

www.lebowskipublishers.nl
www.overamstel.com

OVERAMSTEL
uitgevers

Lebowski is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

‘Als je de waarheid spreekt, blijf je leven. Als je liegt, ben je dood.’

‘Ik ben niet bang voor de waarheid, maar voor de leugen.
De waarheid kan je bevestigen en de leugen niet.’

Stanley Hillis

Inhoud

Proloog	9	De consigliere	243
De talkshow	11	De Joego	261
De Allesweter	19	Kommissaris Rex	279
De geest	40	De suikeroom	291
De bankrover	58	De kledingverkoopster	302
De weg naar Sonja	85	De Libanees	308
De dochter	91	De schaduw	326
De familie	98	De overlever	343
Oom Ben	110	Weggooiers	371
De coffeeshouder	117	De Colombianen	376
De Rooie	129	De briefjes	383
De Skele	144	De erfenis	400
De Groep	162	Hotel van de onderwereld	408
Zamenhofstraat	174	De aanslag	412
De Neus	188	De afscheidsdienst	422
De Verwijdering	204	Nawoord	425
De vastgoedman	229	Dankwoord	431
Costa Blabla	235		

Proloog

'Taxi, sir?'

'Need a taxi, sir?'

'Sir, taxi to the city?'

In de aankomsthal van het vliegveld van Beiroet komen ze meteen als horzels op ons af. Sommigen van hen houden even drie seconden een pasje omhoog dat ze om hun nek hebben hangen, alsof dat ons het vertrouwen moet geven dat we in goede handen zijn. Anderen roepen alleen maar: *'Hey! Sir, hey!'*

We vragen wat een rit naar het centrum van Beiroet kost. *'Fifty dollar, sir!'* klinkt het in koor.

Hoewel we geen enkel idee hebben wat de prijs is van een rit naar ons hotel, lijkt dat toch echt te veel. Terwijl we onze hoofden schudden duiken we een bankkantoor in om te ontkomen aan de taximannetjes. Daar wisselen we ons geld om in Libanese lires. De mannetjes zien door het raam van het wisselloket hoe we het geld in onze portemonnees doen. We vragen de man achter het venster wat een rit naar het centrum van Beiroet moet kosten. Hij lacht een beetje, kijkt met een schuin oog naar de mannetjes en antwoordt: *'Thirty dollars.'* We weten genoeg.

'Twenty dollar to the centre,' zeggen we als we de horzels weer tegemoet treden.

De mannetjes vallen een seconde of drie stil. Dit hadden ze duidelijk niet verwacht. Daarna barst het geluid weer los: *'Forty!'*

We zien er een paar weglopen naar andere potentiële slachtoffers. De volhouders zeggen: *'Thirty, then you have a deal'* met een gezicht

dat het echt, echt niet anders kan, dat zij het ook het liefst anders zouden willen, maar dat dit nu eenmaal de prijs is die ze moeten rekenen. ‘Thirty sir. Kijk naar mijn pasje en heb begrip alstublieft.’

Maar we zijn niet te vermurwen. Terwijl we ons een weg door de taximannetjes heen banen, zeggen we dat we anders wel gaan lopen. ‘*Twenty, or we walk all the way!*’

Er breekt iemand. Zonder ons verder ook nog maar een blik te gunnen gaat een mannetje met het nodige chagrijn akkoord. Een seconde later zijn alle andere taximannetjes verdwenen.

We volgen zijn gebarende handen en belanden met onze koffers achter ons aan rollend helemaal aan de zijkant van de standplaats waar ons het kleinste, ongemakkelijkste taxi'tje van Libanon wordt gepresenteerd. Dan blijkt dat onze man niet zelf rijdt. Hij blaft wat instructies naar een oude grijsaard met een kromme rug die zelf eigenlijk ook niet blij lijkt te zijn met onze komst. Hij schiet een sigaret weg en mompelt dat we maar plaats moeten nemen. We klauteren met enige moeite in het wagentje. Koffers moeten we op schoot houden, er is geen achterbak. Vlak voordat we instappen kijken we nog even snel rond: we zien duizenden lichtjes branden in de nacht.

We zijn er.

De talkshow

In de winter van 1985 zitten wij nog op school. Een jaar waarin we studeren op Engelse en Franse taallijstjes en ons hoofd breken over wiskundige vergelijkingen met een of meerdere onbekenden.

Sonja Barend is in die dagen met haar wekelijkse talkshow goed voor *Boer zoekt Vrouw*-achtige kijkcijfers, oplopend tot een paar miljoen kijkers per uitzending. Reden ook waarom de aflevering waarin Stanley Hillis optreedt, op zaterdag 26 januari dat jaar, die maandag daarop bij alle koffieautomaten van Nederland het gesprek van de dag is. Ook bij ons op school praat iedereen erover. Als het al niet in de gang is, tussen de lockers en de kantine, dan wel in de godsdienstles waarin de docent het item ziet als voorbode voor de teoloogang van de nationale televisie. ‘Waar gaat het heen met onze samenleving als zélf criminelen zendtijd krijgen? Dan zijn we toch in een neerwaartse spiraal beland?’

We kunnen ons de uitzending nog goed herinneren zonder hem destijds live te hebben gezien. De beelden van de man, met pruik, zonnebril en snor waren instant iconisch. Op maandag 28 januari, twee dagen na het interview, prijkt dat wat carnavaleske gezicht groot op de voorpagina van *De Telegraaf*. Het beeld heeft iets amateuristisch, maar ook iets sinisters.

Waarom had Sonja Barend zich laten uitdagen om in de krochten van de Nederlandse onderwereld af te dalen? Waarom hadden ze een crimineel zendtijd gegeven? Haar eigen sensatiezucht en die van haar redactie? Dat zij is ingegaan op de journalistieke avances van een man

die – zoals men zegt – geschoten heeft op de politie en goed is voor enkele tientallen inbraken en bankroven, is tot daar aan toe. Het is vooral de ‘trendbreuk’ van haar programma die haar kritiek bezorgde: de koele interviewstijl op een andere locatie dan de ‘warme studio’, de verbeterde toon van Hillis, vol ingehouden woede, zijn onheilspellende boodschap richting politie en samenleving, het idee dat de politie deze man niet te pakken had gekregen en hij *on the run* is, en daarbij ook nog eens ‘vuurwapengevaarlijk’ zou kunnen gaan worden.

Tegenwoordig zijn de beelden van het item dat eind januari 1985 werd uitgezonden gewoon op YouTube te zien, in verschillende versies zelfs; eentje met enkel het interview, en een met het interview en de gesprekken die daaromheen in de studio met gasten plaatsvonden. Waar Hillis destijds voor de kijkers thuis als een schim voorbij trok in een licht-informatief amusementsprogramma, zullen nu dagelijks misdaadliefhebbers het terugkijken om de crimineel in al zijn finesses te kunnen waarnemen. Het moment van toen is uit zijn context gehaald en beeldmateriaal geworden voor de fanatici.

Het item heeft inmiddels voor de argeloze kijker ook aan kracht ingeboet: de Hillis van toen was een spook in de nacht, de Hillis van nu een figurant in een malle gedateerde uitzending vol grote brillen en deftig archaisch taalgebruik.

En toch is het interessant om die YouTube-opname nog eens goed te bekijken, niet zozeer om nostalgische redenen, maar vooral om de historische impact ervan te kunnen doorgronden. Een televisiefragment dat op één lijn staat met de bijdrage van Heinekenontvoerder Willem Holleeder aan het programma *College Tour* in 2012. Ook al zo’n uitzending van een goed bekeken televisieprogramma waar de bijdrage van een crimineel voor verontwaardiging zorgde. Holleeder en Hillis, ze zullen in dit boek vaker samen voorkomen, ze delen veel, onder meer deze bizarre sprong naar media-aandacht, in beide gevallen op te vatten als een provocatie naar politie, pers en publiek.

We gaan de uitzending even minuut voor minuut langs. Plaats van handeling is debatcentrum De Rode Hoed in Amsterdam. Gasten zijn onder anderen advocaat van Hillis, mr. Leo Spigt, de gevangenisdirecteur van de Bijlmerbajes Scheffelaar Klots en Klaas Wilting, de voorlichter van de Amsterdamse politie.

Politievoorlichter Wilting heeft eerder die dag een lijst gekregen van een aantal rechercheurs aan de Lijnbaansgracht met daarop alle belangrijke overvallen die aan Hillis zijn toegeschreven. De politiepersvoorlichter legt ietwat humeurig ogend uit dat het nieuws dat Hillis een aantal jaren eerder een agent zou hebben beschoten niet klopt, hoewel zijn afdeling van de Amsterdamse politie dit wel eerder zo naar buiten heeft gebracht, iets dat hij wil rechtzetten. Hillis was wel bij het bewuste schietincident aanwezig maar zijn wapen haperde. De schutter die een agent in zijn knie had geschoten was een kameraad van Hillis. Wilting heeft het over 'een zekere Roy'.

Maar dat Hillis niet zelf heeft gevuurd maakt hem niet minder boosaardig, zo stelt de politievoorlichter gedurende de paar seconden zendtijd die hij krijgt.

'De man staat in mijn ogen symbool voor een type crimineel dat de maatschappij jarenlang heeft ontwricht met zijn acties waarbij talloze slachtoffers zijn gevallen. Mensen die ernstig getraumatiseerd zijn geraakt door zijn intimidaties [...] Uit verhoren weten we dat Hillis heeft toegegeven dat hij wel degelijk zou hebben geschoten als zijn wapen wel had gewerkt.'

En er is nog iets, zo licht Wilting toe: 'Bij de bewuste actie zou Hillis zijn vuurwapen in de maag van een taxichauffeur hebben geduwd, om zo een wagen te kunnen kapen.'

Na wat commentaar van de andere studiegasten, onder wie Hillis' advocaat mr. Leo Spigt, die een pleidooi start over de onschuld van zijn cliënt, verplaatst talkshowhost Sonja de aandacht naar elders. Ze zegt de eerder die maand uit de Bijlmerbajes ontsnapte bankrover die dag te hebben gesproken en wil de aanwezigen in de studio en de kijkers thuis daarmee confronteren.

Terwijl het studiorumoer nog klinkt vertelt Hillis voor de draaiende camera's op fluisterende toon dat hij best wil toegeven dat hij de nodige delicten op zijn naam heeft staan, maar zelden tot nooit geweld heeft hoeven gebruiken. Witheet van woede is hij nu hij in een televisieprogramma – van 'Ivo Niehe, of hoe heet die man ook alweer?' – is afgeschilderd als 'een schietgrage gek' voor wie het publiek dient op te passen. Zijn advocaat had hem enkele dagen eerder al moeten kalmeren want hij was er helemaal 'holderdeboter' van.

Het gesprek – gekenmerkt door een indringende vraagstelling van Barend – geeft vervolgens een inkijkje in het leven van de voortvluchtige crimineel. Hillis vertelt hoe hij is ontsnapt uit de Bijlmerbajes met het touw dat hij heeft 'weggemoffeld' uit de gymzaal, waarop een staaltje boevenromantiek volgt.

'Ik ging praktisch nooit luchten maar wel om de tijden bij te houden en te laten merken dat ik geen verdenking op me laad. Er was wel een speciale bewaking voor me maar die tijden had ik zo uitgekiend dat als die wacht afgelost werd dat ik dan een minuut zou hebben. Ik heb op mijn gemak mijn jas uitgetrokken. Had alle spullen in een zak om mijn nek zitten, die heb ik uitgelegd op dat hele kleine luchtplaatsje. De muren zijn vijfenhalve meter, er staat een paal op het dak voor de lichtmasten. Dat touw had ik negen meter lang gemaakt en die haken bleven om de paal hangen en zo ben ik naar boven geklommen en naar buiten gegaan. Ik ben nog over de metrolijn gekropen en heb nog even achter me gekeken of iemand nog aandacht aan me gaf. Er stond een auto klaar. Ik heb vernomen dat het een gestolen wagen was. Wat dus niet zo was, hè.'

Ook vertelt hij over zichzelf als privépersoon, als iemand die 'altijd families gehad heeft'. En geeft hij aan al vanaf zijn achttiende overvallen te plegen. Grinnikend: 'Dat kan ik nu wel zeggen want die eerste keer is toch al verjaard.'

Daarna is hij een tijdje in het buitenland geweest waar geen overvallen gepleegd werden. 'Ik zat, zeg maar, in het Vreemdelingenlegioen in Afrika en weet wat het is om een wapen ook echt te han-

teren.’ Geld heeft hij zeker overgehouden aan al zijn roofactiviteiten. ‘Moeilijke vraag. Niet dat ik helemaal in de slappe was zit, maar ik heb wel wat achter de hand, ja.’

Sonja wil weten of hij niet doorheeft dat tientallen mensen zwaar getraumatiseerd zijn door zijn acties. Hillis geeft aan dat hij zich daarvan bewust is, maar praat handig verder over de aanleiding voor dit interview: de hetze die de politie tegen hem voert. ‘Er is nu al sprake van een “rage” in alle clubs en cafés waar ik vroeger kwam.’

Hij duidt ook de oorzaak van de hetze: de prestigestrijd tussen hem en de recherche zoals die sinds de beschieting van een agent is ontstaan, vijf jaar eerder. Na die bewuste kogelregen is er volgens Hillis een situatie ontstaan waarin hij bang is dat hij de kogel krijgt. ‘Niet in een eerlijk vuurgevecht. Maar op een achterbakse manier. Daar ben ik bang voor, ja.’

Hij waarschuwt voor een ‘Mesrine-stijl’, zoals hij dat noemt. Een totale uitbarsting van geweld tussen een voortvluchtige verdachte en de politie, zoals in de jaren zestig en zeventig tussen de bankovervaller Jacques Mesrine (1936-1979) en de Franse autoriteiten, waarbij meerdere slachtoffers zijn gevallen, onder wie Mesrine zelf.

Interessanter nog is het vervolg dat Hillis eraan geeft, want Sonja begrijpt nauwelijks waar hij het over heeft en de crimineel legt traag uit wat hij bedoelt: ‘Een Mesrine-stijl, wat dat betekent? Dat men in die hetze die nu gevoerd wordt, dat men zijn grenzen gaat verleggen, wat voor mij nog tolerant is, begrèp je? Ik heb mijn grenzen gelegd tot zover en daar wil ik niet overheen gaan maar met deze hetze is het... heb ik maar een klein duwtje nodig om daar overheen te gaan stappen. Het is toch zeer eenvoudig, of het hoeft niet eenvoudig te zijn, maar dat een bepaald persoon, dat als je zo wordt afgeschilderd dat je er dan ook in gaat geloven? In de vijfenhalf jaar dat ik nu vastzit – met uitzondering van die vier ontsnappingen – is er geen een directielid of medegedetineerde die ooit door mij bedreigd is geweest of zelfs ooit meer dan een onvertogen woord van mij heeft gehoord.’

In die zin zit in het interview ook een verkapte dreiging: gaat de politie schieten, dan zal Hillis zelf ook het wapen trekken, en misschien wel meer. Hij is an sich een modelgevangene, maar door de ontstane hetze is hij nu tot alles in staat. Hij is immers woest en niet eens zozeer bang om te sterven. Hij mag dan de nodige capaciteiten hebben, als oud handenaarbeidleraar en als iemand ‘die ernaast altijd is blijven werken’, hij zal zichzelf niet klakkeloos overgeven, laat staan zichzelf melden op een bureau om zo van alle geweld verlost te zijn.

Het is een erezaak voor de Haagse gangster: ‘Ik wil dit zeggen om te voorkomen dat iemand onmiddellijk zijn pistool trekt. Als men mij in een eerlijk gevecht neerschiet heb ik er geen moeite mee, maar ik ben bang dat het op een gluisperige manier gebeurt, heb nu maar een klein duwtje nodig om naar mijn wapen te grijpen. Ik denk dat als ze tegen me zeggen: “Je bent ingesloten, kom gewoon naar buiten,” dan kom ik gewoon naar buiten.’

‘Een crimineel mag op die manier geen podium krijgen,’ zo luidt de algemene tendens in 1985. Krantencommentaren spreken in koor van ‘een zwarte dag voor de journalistiek’. In de ingezonden brievenrubrieken reageren lezers woedend: ‘Waarom krijgt een boef als Hillis een podium en zijn slachtoffers niet?’

Uiteraard bedient Hillis destijds niemand anders dan zichzelf, en hebben de criticasters gelijk in hun bewering dat hier van objectieve journalistiek nauwelijks sprake is. De crimineel beklimt een platform om er een afschrikwekkende boodschap te verkondigen met het gewenste gevolg: weken nadien is iedereen in Amsterdam zich ervan bewust dat er zomaar een heftige schietpartij zou kunnen plaatsvinden tussen de voortvluchtige crimineel en de politie. Dit gebeurt niet. In mei dat jaar – drie maanden na de uitzending – wordt Hillis zonder slag of stoot opgepakt.

De Sonja-uitzending met Hillis vormt een onthullend kijkje in de denkwereld van iemand die zijn leven lang alle macht heeft aange-

wend om zijn eigen oorlog met de staat en de rest van de wereld uit te vechten. Een leven dat te lezen valt als een lange wraakoefening, zij het alleen als je in staat bent hem zonder zijn masker te zien. Zonder pruik, zonnebril en snor, zonder de charmante blauwe ogen en het donkere Haagse taalgebruik, zonder cognac, internationale contacten en stapels rondfladderende geldbiljetten.

***

Maar waarom vinden wij het zo boeiend om dertig jaar later een boek over deze man te schrijven? Criminelen zijn er wel meer, en veel over Hillis is al bekend, zeker daar waar het de grote zaken betreft: zijn betrokkenheid bij gecontroleerde drugshandel en de liquidatiereeks van de vroege eenentwintigste eeuw.

Hillis was voor ons jarenlang slechts een schim. Pas toen bekend werd dat hij zij aan zij opereerde met lieden als de legendarische Mink Kok of de gevreesde Heineken-ontvoerder Willem Holleeder, werd onze interesse in hem pas echt gewekt. Hij bleek ineens iemand die al decennia optrok met de bovenlaag van de Hollandse misdaad, waaronder ook nogal wat Joegoslaven. Hij belichaamt eigenlijk een dwarsdoorsnede van veertig jaar Nederlandse onderwereldsgeschiedenis. Iemand die optrok met de helers en de souteneurs van de jaren zestig en zeventig, die professionaliseerde met drugshandel in de jaren tachtig en die schijnbaar moeiteloos de toon van de jaren die daarop volgden begreep.

Een boek over hem is in die zin meer dan alleen een biografie. Het is ook het verhaal over de oorsprong en ontwikkeling van georganiseerde criminaliteit in Nederland. Een verhaal dat in 1985 nog voor een groot deel geschreven moest worden, maar waarvan de kiem al wel gelegd was met de woorden die Hillis tegen Sonja Barend sprak: ‘Er is nu nog maar heel weinig voor mij nodig om mij naar mijn wapen te doen grijpen.’

Een leven dat de vraag oproept welke machtsmethodes Hillis gebruikte om zo lang die belangrijke rol in de onderwereld te spelen. Was hij een Machiavelli die anderen tegen elkaar uitspeelde of eerder een brute Nero die heel Rome in brand stak? We zijn ook benieuwd naar zijn entourage, die bonte stoet aan mensen om hem heen, die bijna allemaal een rol in de Nederlandse misdaad hebben gespeeld. Wat zegt zijn omgang met Mink Kok, Donald Groen en Dino Soerel over Hillis zelf? En wat zegt het dat veel van de mensen met wie hij omging op een bepaald moment ruzie met hem of met elkaar hebben gekregen? Maar ook: waarom moest hij dood op die koude februari-ochtend in 2011?

Vragen genoeg voor een journalistieke tocht waarbij al snel blijkt dat ‘de dossiers’ niet voldoen. We moesten op zoek naar de mensen die met Hillis zijn omgegaan. Maar dan dient zich het volgende vraagstuk aan: wat zijn de antwoorden van die mensen waard? Sommige zaken zijn gewoon niet te checken. Die gesprekspartners hebben ook hun eigen belangen, willen misschien de rol van zichzelf zo klein mogelijk maken. Hoe ga je daarmee om? Het is zoeken en spitten naar de man en zijn gedragingen. Een zoektocht die ons een aantal keiharde verhalen over Hillis, drugshandel en afpersing hebben opgeleverd. Een tocht waarbij we ook onvermijdelijk stuiten op de waslijst aan liquidaties waarmee Stanley Hillis altijd in verband wordt gebracht door het Openbaar Ministerie. En dan die liquidatie van Hillis zelf. Zaken die stuk voor stuk smeken om opheldering.

Dit is een zoektocht naar wie Hillis was, verteld door de ogen van de mensen met wie hij samenwerkte. Het heeft ons op vreemde locaties gebracht, van Libanon en Parijs tot in kroegjes in Den Haag en rommelige loodsen in Amsterdam-Noord. Zoals die maandagochtend dat we dezelfde sigaren zaten te roken en onze blazen stonden te legen in dezelfde emmer waar ‘De Ouwe’ ooit in klaterde, in een schuur vol oude spiegels en badkuipen, op een bedrijventerreintje waar hij zich schuilhield, loerend naar buiten door een raampje naar stille agenten die op hun beurt hun blik richten op de crimineel in zijn hol.

De Allesweter

Begin 2015 starten we met het onderzoek naar Stanley Hillis. In de loop van ons project spreken we met vijftientig of dertig personen, onder wie nogal wat mensen die de man wel hebben gekend, die veel over hem zouden kunnen vertellen, maar die bij nader inzien toch liever niet met hun naam in een ‘boekje’ terecht willen komen. ‘Nee, maar anoniem mag ook,’ zeggen we dan. Maar dat is vaak ook geen optie. Sommige gesprekspartners schamen zich waarschijnlijk, omdat ze liever niet onder ogen zien dat ze lang met deze crimineel zijn omgegaan. En niet zomaar een crimineel, maar iemand die al jaren meedraaide aan de top van de ladder. ‘Dat’ is iets waar zij volgens eigen zeggen ‘totaal geen weet van hadden’. Voor hen was hij gewoon een vriendelijk, oud mannetje dat in antieke zaken handelde, een ouwe bekende, een kennis van wie je op aan kon. Iemand die de keukentrap kwam repareren. Een van de betrokkenen bij deze voorgesprekken zegt het nog steeds niet te kunnen geloven dat de man die met enige regelmaat bij haar ouders aan tafel zat te genieten van een stampot andijvie met een bal gehakt, ook door justitie ‘postuum’ verantwoordelijk wordt gehouden voor wapenhandel, drugshandel en talloze liquidaties. Deze vrouw werd na de liquidatie van Hillis, zoals zij zelf zei: ‘Met de neus op de feiten gedrukt.’

De mensen die in de aanloopfase wél een serieus interview met ons aangaan, vertellen soms de mooiste, grappigste, gruwelijkste en meest bizarre verhalen over Hillis, vaak ondersteund met details en weidse armgebaren, regelmatig gevolgd door een vette lach. Er zijn

ook geïnterviewden bij die we willen spreken om alleen een paar beweringen te checken, die dan toch weer meer vertellen dan we hadden verwacht.

Maar vaak ook blijven gesprekken hangen bij ‘zachte info’. Goed te begrijpen. Wie gaat er nu zomaar over het reilen en zeilen van een topcrimineel praten? Nogal wat gesprekspartners hebben het milieu volgens eigen zeggen allang achter zich gelaten. Wat goed opgeborg is kan daar beter blijven, zo lijken ze te denken.

Bij veel van deze interviews komt hetzelfde naar voren: onze gesprekspartner zegt dat als we wat dieper op de materie in zouden willen gaan, en dan met name over Hillis als criminele grootmacht, we moeten praten met Mink Kok. Die zal ons ‘het ware verhaal’ kunnen vertellen. Althans, meer dan we tot nu toe te horen hebben gekregen.

Mink Kok zat in deze periode nog gedetineerd in Libanon, in de Roumieh-gevangenis, een van de beruchtste gevangnissen ter wereld. In 2011, een paar maanden na de liquidatie van Hillis, wordt deze Nederlandse crimineel veroordeeld tot een straf van zes jaar vanwege cocaïnehandel. Een detentie die uiteindelijk duurt tot februari 2016, wanneer hij met aftrek van voorarrest vrijkomt. Via via weten we contact met hem te leggen. Spannende weken volgen, waarin we door geduldige ‘stille diplomatie’ telkens iets dichterbij hem komen. Daarbij laat hij ons gaandeweg weten zelf ook wel trek te hebben in een ontmoeting: ‘Hoe kunnen jullie nou een boek schrijven over Stanley zonder mij gesproken te hebben?’

Mink geeft ons zijn medewerking, maar wel op voorwaarde dat wij te allen tijde de afspraken nakomen die we met hem gaan maken. Een man een man, een woord een woord.

Hij vindt het een prima idee om ons zo kort na zijn vrijlating te ontvangen in Beiroet. Kok heeft geen Nederlands paspoort, wegens een geschil met onze belastingdienst. Schijnt iets te maken te heb-

ben met een bedrag dat hij nog zou moeten betalen over de jaren '92-'94. Toevallig net de jaren van die roemruchte IRT-affaire, maar daarover later meer. Kok zit dus voorlopig vast in Libanon.

Tickets en hotel geboekt, koffers gepakt en zo zitten we maart 2016 opeens in het kleinste taxi'tje van Libanon en rijden we door de warme nacht met een over het stuur gebogen grijsaard die gas geeft alsof de duivel hem op de hielen zit.

Terwijl we het centrum van Beiroet naderen sturen we een sms naar het vooraf doorgegeven nummer. Vrijwel direct worden we gebeld. Kok aan de lijn: 'Laat me even weten waar en in welk hotel jullie zitten. Dan komen we straks nog even langs.'

We geven het adres door. Voordat we ophangen vragen we Kok nog snel wat volgens hem een ritje van het vliegveld naar het centrum van Beiroet kost? We hebben namelijk het gevoel dat we genaaid zijn, maar willen het even zeker weten...

'Ik heb echt geen enkel idee. Wacht!' Er volgt wat geschreeuw op de achtergrond, geroezemoes, geschreeuw terug, Kok weer aan de lijn: 'Hoeveel hebben jullie betaald?'

'Nou, we moeten nog betalen, maar we hebben 20 dollar afgesproken.'

'Twintig? Prima. Dat is een prima prijs.'

***

In de vroege zomer van 1988 wordt het Nederlands Elftal Europees Kampioen. Dat evenement en de feestelijke activiteiten die volgen laten de Amsterdamse binnenstad niet onberoerd. Weken- zo niet maandenlang zijn de uitgaansgebieden vergeven van de Hollanders die uit hun dak gaan, met in hun kielzog Engelse en Amerikaanse toeristen die net zo hard meedoen.

Voor de cannabisbranche vormt dit een enorme afzetpost. Coffeshops in en rondom de Warmoesstraat kunnen vaak hun voorraad maar ternauwernood aanvullen.

In dit Amsterdam arriveert Stanley Hillis – op 23 september 1988 – nadat hij een staartje gevangenisstraf voor een aantal gewapende overvallen heeft uitgezeten. En net zoals veel andere mensen in zijn branche ziet hij voor zichzelf wel mogelijkheden om aansluiting te vinden bij de drugshandel. Het kan allemaal wat minder in het zicht, vindt hij. Bij een bankoverval is er altijd die directe confrontatie met een medewerker. Maar door *Sonja* zien ze hem tegenwoordig al van een kilometer aankomen.

Nu Hillis z'n straf erop zit en hij een vrij man is volgt de vraag: wat nu? Hoever kan hij nog komen op de oude weg? Nieuwe initiatieven zijn van harte welkom. Hij weet één ding zeker: hij wil niet meer 'die shit in' zoals hij dat tegen vrienden zegt.

Om aansluiting bij de grotere partijen in het milieu te krijgen zit er weinig anders op dan mee te doen met de lager geplaatsten in dergelijke organisaties. Niemand komt immers zomaar aan de top.

Zo kan het dat Stanley Hillis in het najaar van 1988 samen met Charlie da Silva door Amsterdam rijdt, waar ze klusjes afwerken die de baas van Da Silva – Klaas Bruinsma – hen geeft. Ze mogen ook rijden in een van de limousines van De Dominee, zoals Bruinsma ook wel wordt genoemd. Da Silva heeft een naam in de onderwereld opgebouwd dankzij een gewelddadig schietincident in 1983 waarbij hij in ieder geval één, maar vermoedelijk meerdere landgenoten heeft gedood. Dit alles gebeurde in het kader van een gewelddadige periode in Amsterdam, die bekend is komen te staan als 'de Chileense bendeoorlog'. Da Silva heeft daarnaast de naam een ripper te zijn, iemand die andermans drugs steelt. Maar dat is verleden tijd nu hij door Bruinsma is ingehuurd als bodyguard. De Chileen, met Stanley Hillis in zijn kielzog, schept ook orde in de jungle van Bruinsma's coffeeshops en kleine, donkere kroegjes in de Amsterdamse Warmoesstraat.

Da Silva kent Stanley Hillis uit de gevangenis van Scheveningen. Samen zijn ze eerder, in de zomer van 1986, geportretteerd door *Vrij Nederland* in de grauwe Scheveningse bakstenen gevangeniscolos

aan de Pompstationweg, nabij de Waalsdorpervlakte. Het is niet minder dan een wederzijdse vriendendienst dat deze twee zware gangsters nu, na hun zware periode in de bajas, proberen samen wat ‘centen’ te verdienen.

Bruinsma komt op een gegeven moment met een interessant voorstel bij Da Silva: er dient een in ongenade gevallen zakenpartner in Spanje te worden opgeblazen, ‘bij voorkeur met dynamiet of semtex’ heeft De Dominee bedacht. Helemaal iets voor Charlie, zo meent Bruinsma, die zijn bodyguard met deze opdracht op pad stuurt.

Maar waar te beginnen? Charlie heeft geen idee. Hij weet niet waar hij de explosieven moet krijgen, noch hoe hij die zou moeten installeren. Hij heeft het er met Hillis over in een van de coffeeshops die ze voor Bruinsma runnen.

Iemand die deelgenoot is van het gesprek tussen de twee komt dan met een interessante tip. Charlie zou die lange ‘Nico’ eens moeten vragen of die hem niet van dienst kan zijn. Een jonge vent die interessante contacten heeft, zo weet deze tussenpersoon. Nico is de bijnaam van de dan zeventwintigjarige Amsterdammer Robert Mink Kok. Een bijnaam die hij heeft afgeleid van het personage Nico Toscani uit de populaire speelfilm *Above the Law*, die in Nederland ook is uitgekomen als *Nico*, met de dan zo populaire vechtsporter Steven Seagal in de hoofdrol.

Dit alles vormt de aanleiding voor de eerste kennismaking tussen ‘De Ouwe’ Stanley Hillis en ‘De Lange’ Mink Kok ergens in een knijpje in Amsterdam-Oost. De opdracht met de semtex wordt overigens ingetrokken. De Dominee bedenkt zich en laat de klus door iemand anders met een vuurwapen uitvoeren.

We rekenen de taxi af die ons afzet voor ons hotel in Beiroet, checken in en droppen onze spullen in de hotelkamer. Als we net een minuut tegenover elkaar zitten in de lobby – ons Libanese reisgeld te bestuderen –, komt er een zwarte SUV voorrijden. Het volgende

moment staat Mink Kok zelf voor ons. Breeduit lachend, ferme handdrukken uitdelend. De Amsterdammer, inmiddels vierenvijftig jaar oud, vult meteen de ruimte van de lobby. Hij informeert naar onze reis en vraagt zich af hoe we in dit ‘achenebbisj’ hotel terecht zijn gekomen. Hij is net drie weken vrijgelaten uit een Libanese cel, maar lijkt allerminst gebroken, vermagerd of wat dan ook. Kok staat ‘aan’ en steekt meteen van wal: hij is erin geluisd. ‘Ik heb ab-so-luut helemaal níets met die 53 kilo coke te maken, willen jullie dat wel geloven? De Nederlandse overheid heeft me genaaid.’

Kok zegt dat hij vier jaar voor niks heeft ‘opgeknapt’. Nu hij uit de gevangenis is, duikt hij vol overgave op het hoe en waarom hij, in zijn ogen, geslachtofferd is. Hij heeft geen paspoort van de Nederlandse overheid en kan dus niet vrijuit reizen, maar hij is ervan overtuigd dat hij binnenkort weer in Amsterdam zal rondlopen.

Mink Kok is een van de meest spraakmakende figuren uit de Nederlandse misdaad. Iedereen kent Klaas Bruinsma, Willem Holleeder en Willem Endstra. Mink Kok is misschien net een tikkeltje minder bekend, maar heeft hen wel allemaal van nabij meegemaakt. Hij wordt in misdaadkringen over het algemeen hoog aangeslagen. Een leidersfiguur. Zelfs nadat hij eerst bijna acht jaar (van sept 1999 tot en met juli 2007) en daarna nog eens vijf jaar (2011 tot en met 2016) vast heeft gezeten.

***

Hillis en Mink Kok liggen elkaar wel. Ze houden ervan elkaar uit te dagen met ideetjes hoe het beste geld kan worden verdiend. Kok hoort in 1989 via contacten in het milieu dat er ergens partijen blanco paspoorten en rijbewijzen liggen.

De oude overvaller in Stanley Hillis pikt het meteen op en zet een operatie op touw. Hij regelt hiervoor zijn beste mensen, kennissen uit zijn bajestijd. In de maanden die volgen haalt hij dui-

zenden documenten binnen die worden doorverkocht. Afnemers van de 'setjes', zoals ze in De Groep genoemd worden, zijn andere bevriende criminelen maar ook een vertegenwoordiger van een Chinese triade in Amsterdam, die het leeuwendeel opkoopt. Ook geeft het team een setje aan Heineken-ontvoerder Cor van Hout. Die heeft een identiteitsdocument nodig voor zijn oude gabber, de mede-Heineken-ontvoerder Frans Meijer, die na een ontsnapping is ondergedoken. Kok prepareert het document zelf, met de valse identiteit van ene 'Rudi Doves'.

Hillis werkt niet veel anders dan hoe hij in de jaren zeventig aan de slag ging; met auto 's nachts zo veel mogelijk posten observeren alvorens toe te slaan, en ook door nachtenlang door te halen. Alles gaat in een moordend tempo. Vooral in het dorpje Reusel wordt een klapper gemaakt met 1500 documenten in één keer. In één slag is de hele paspoortdistributie voor deze gemeente met aanpalende dorpskernen stilgelegd. Kok: 'Die Ouwe nam met zijn mannen alles mee wat maar los en vastzat. De stempels. Het valies. En hij brandde zonodig een kluis open. Ik weet wel dat we tegen elkaar zeiden dat dit werk een verzetsgroep in de Tweede Wereldoorlog niet zou misstaan. Zeker ook omdat we de hete adem van tegen ons samenspannende overheidsinstanties misschien al in de nek voelden, dat waren in die zin onze Duitsers. Haha.'

De reeks leidt tot kamervragen, waarop de minister van Justitie uiteindelijk in 1991 zal antwoorden dat de paspoorten enige tijd 'nogal rommelig opgeslagen' waren.

'Dit was in die periode dat de overheid een nieuw paspoort introduceerde, de overgang van de oude zwarte kaften naar de nieuwe rode, die waren "hot",' zegt Kok. 'Soms vroeg Hillis me weleens vlak voor vertrek of ik niet wat speed voor hem had. Wat speed? Ik wist niet wat ik hoorde. "Maar we moeten toch helder blijven? Straks zien we het allemaal niet meer zo helder." Stan had dat dan volgens hemzelf echt nodig. "Lange, dit heb ik even nodig om al die verzetshelden te helpen op hun vlucht naar verre oorden.'

Waarmee hij doelde op al die vrienden van hem die weer eens uit de bajes waren geklommen. Die konden allemaal wel een nieuw setje gebruiken!

We spreken met Kok af om samen te lunchen. De volgende dag zitten we met zijn entourage van een man of vijf in een restaurant met uitzicht op de moderne en luxe plezierhaven van Beiroet. Op de achtergrond deinen de schepen. Een ober komt onze bestelling opnemen. We raken in gesprek met de andere mensen aan tafel. Het is zo'n moment dat het even niet over Mink gaat. Dat hij even niet hoeft te luisteren of het woord hoeft te voeren. Dan pakt hij snel zijn BlackBerry en begint hij driftig te tikken. Hij doet dit in een bijzondere pose die we gedurende dat weekend nog veel zullen zien: zijn ellebogen breed naar buiten gestoken, de telefoon met twee handen vast en zijn gezicht maar enkele centimeters van het apparaat verwijderd. Fronsende, zeer geconcentreerde blik naar het schermje waardoor je je automatisch gaat afvragen of een leesbril niet een uitkomst zou zijn. Later zal hij zeggen dat hij al een leesbril heeft maar het ding constant kwijt is. Als je Kok uit die BlackBerry-zen-stand wil halen moet je bijna altijd nog even geduld hebben, wat hij laat merken door zijn vinger of zijn hele hand in de lucht te steken. 'Nog één seconde...'

De samenwerking tussen Hillis en Kok loopt aan het einde van de wilde jaren tachtig zo soepel dat ze eens samen gaan kijken in Libanon, even informeren wat de mogelijkheden zijn. Kok heeft eerder in Antwerpen een Belgisch-Libanese man leren kennen die ook wel Dave de Libanees wordt genoemd. Die heeft volop contacten in zijn geboorteland als het gaat om allerhande soorten deals die er gemaakt kunnen worden.

De stad Beiroet is op dat moment nog compleet kapot geschoten. De strijdende partijen in dit door oorlog en revolte geteisterde land staan op het punt een staakt-het-vuren af te kondigen. Dat is het

enige 'goede nieuws' in een stad die zichzelf niet meer is: daar waar ooit een flonkerende strandpromenade uitzicht gaf op de zee staan nu alleen nog betonnen ruïnes tussen omvergevalen palmbomen. Van een 'Parijs van het Midden-Oosten', zoals Beiroet in het midden van de twintigste eeuw ooit bekendstond, is geen sprake meer

De vader van Dave de Libanees is een Waalse ingenieur uit Charleroi die gedurende de jaren vijftig en zestig in de heuvels bij Beiroet werkzaam was in een glasfabriek. Daar heeft hij een Syrische vrouw leren kennen met wie hij later trouwde en Dave kreeg. Dave woont als enig kind jarenlang op het grondgebied van de fabriek in de heuvels bij Beiroet, waar vierentwintig uur per dag gewerkt wordt, ook door zijn vader. Enkele jaren na de uitbraak van de burgeroorlog kwam een jonge Dave in Israëlische handen. In die dagen woedde er een hevige oorlog tussen Libanon en buurland Israël. 'Intelligence officers' van het Israëlische leger vermoedden dat de Belgische Libanees over cruciale informatie beschikte als lid van een door het Syrische regime gesteunde politieke groepering. Dave werd vastgezet en gemarteld. Hij werd drie weken lang opgesloten in een kast en kreeg een zak om zijn middel gebonden, waarin hij al zijn behoeften liet lopen. En alsof dat nog niet alles was, werd hij in dezelfde burgeroorlog ook geraakt door een granaatscherf. Artsen in Beiroet konden hem alleen nog opereren door een metalen plaat in zijn voorhoofd te monteren. Daarnaast is zijn lichaam een 'vergiet', zoals Kok het noemt, vanwege de vele kalasjnikov-kogelinslagen in borst en bovenbeen.

***

Het is deze Dave die de Jeep bestuurt waarmee Stan en Mink begin jaren negentig door de Beka'a-vallei crossen, op zoek naar interessante handel. Ze gaan op visite bij voornamen leden van de Jafaar-clan, de machtigste familie in de regio en doen mee aan 'schietfeestjes'. Her en der worden er wat kalasjnikovs en ander wapentuig uitgepro-

beerd. Dave legt uit waar de hasjvelden liggen en waarom de regio 'uit zelfbehoud' niet aan opium doet.

In Nederlandse politierapporten zal later genoteerd worden dat het drietal tijdens de reis wellicht ook contacten op het gebied van wapenhandel is aangegaan. Feit is dat de Beka'a-vallei het grondgebied vormt van meerdere militaire trainingskampen en er wapens in overvloed zijn. De regio is zelfs zo verzengd door oorlog dat kinderen er spelen met pistolen, schietend op blikjes, en er onophoudelijk schoten klinken over de heuvelkammen waar verschillende milities elkaar bevechten.

Na een lange tocht vol afspraken arriveert het Amsterdamse crime-trio met hun gids bij een onyxmijn, waar Hillis meteen besluit om een partij van deze edelsteen naar Amsterdam te laten verschepen. Stanley, oftewel 'De Ouwe' zoals Mink hem al snel noemt, denkt hiermee interessante handel te kunnen drijven.

In een politiedossier dat de recherche begin eenentwintigste eeuw aan Mink Kok voorlegt komen foto's naar boven van deze door Stan en Mink bijzonder goed gedocumenteerde trip. Beelden waarop ze wapentuig uitproberen, op bezoek bij de steenmijn, samen poserend op het Plein van de Martelaren in Beiroet, tussen de gehavende parlementsgebouwen en woonblokken, en de grootste curiositeit: een kiekje van Stanley Hillis die ergens *deep down* in de Beka'a uitgelaten poseert 'boven op' een grote partij hasj, Kok ernaast.

'We hebben ook Libanese Château Ksara-wijn voor Klaas Bruinsma meegenomen met de luchtvrachtmaatschappij die toen nog rechtstreeks van Beiroet op Amsterdam vloog,' zegt Kok over de reis. 'Ik weet nog goed dat ik de wijnwinkel daar in de heuvels tussen de cederbomen en de druivenvelden binnenkwam, de oorlog was net afgelopen: "We hebben weer een klant!" riep de eigenaar naar zijn vrouw. Stan en ik hebben twintig dozen van die wijn meegenomen, na een korte proeverij. Die dozen zijn nog gevonden op de Neeltje Jacoba, de reddingsboot van Klaas waarop hij altijd zijn geld telde.'

Hij vervolgt: ‘Er zat nog een staartje aan dat verhaal over die container met onyx die De Ouwe had laten verschepen. De douane vertrouwde het niet en toen hebben ze door die onyx heen geboord bij aankomst in Rotterdam. Dat kon je dus wel meteen wegsodemeteren. Wie boort er nou door onyx heen? Hillis heeft later nog geprobeerd de schade te verhalen maar ik weet niet hoe dat is afgelopen.’

Op bezoek met Dave bij een clanlid van de Jafaar-familie stuit de blik van die Ouwe ook ineens op een Maserati Quattroporte die werkeloos op het parkeerterrein staat. Die wagen heeft door de oorlog al jaren niet meer gereden. De eigenaar zegt dat het ding een servicebeurt nodig heeft maar dat er geen enkele Maserati-dealer meer in Libanon is. ‘Hillis kocht toen die wagen en verscheepte hem naar Nederland. Hij heeft die auto nog laten restaureren bij Van Dijk in Rotterdam.’

De reis valt niet altijd mee. Kok: ‘Langs de weg hadden ze allemaal van die eettentjes met gegrilde kippetjes. Ziet er superlekker uit, ruikt ook heerlijk. Maar hier hebben ze van die knoflookmayo, een soort aioli. Het was natuurlijk bloedheet en de stroom viel toen heel vaak uit, alles in dit land moest op de schop. Nu valt de stroom ook nog geregeld uit, maar toen veel vaker. Vooral met die aioli, die gekoeld moest blijven, was het een gok of het nog wel goed was als je er wat van nam. Die kip zonder die mayo was ook wel oké hoor, maar mét een sausje was ie toch wel lekkerder. Dus wij die kip met mayo eten. Nou dát hebben we geweten! We sliepen met z’n tweeën op een hotelkamer toen, maar van slapen kwam het niet echt kan ik je vertellen. Die Ouwe moest kotsen en schijten: niet-nor-maal. Er kwam zóveel uit dat kleine lijf van hem! Z’n ingewanden trokken helemaal samen. Zat die Ouwe op de pot en schelden en kankeren in plat Haags. “Kolere kerel, wat een teringzooi die mayo!” Ging ie liggen, stond ie weer op. “Krijg nou wat, ik moet verdomme weer, Lange!” Maar goed, de volgende dag moesten we toch eten en dus zag je weer die kippen en dachten we: dan pakken we die aioli er

ook maar weer bij. Dus wij dat bakje open maken en voor de vorm effe ruiken. Tja, het ruikt naar knoflook, maar het blijft een gok. Vooruit dan maar weer. Dat zegt wel iets over onze onverzettelijkheid,' lacht Kok.

De informele aangelegenheden gaan gepaard met een deal die Mink dat jaar in Nederland sluit met Klaas Bruinsma. De Dominee is dermate geïnteresseerd geraakt in het Libanese exporttraject dat Kok samen met Hillis vanuit Libanon heeft aangeboord en stelt voor mee te doen. Bruinsma heeft fosfaattransportschepen 'geregeld' die vanuit de Syrische kuststad Latakia naar Antwerpen en Rotterdam varen. Het is de taak van Kok en Hillis om deze schepen bij het passeren van de Libanese kust met kleine vaartuigen te bevoorraden met hasj.

Met de deal klimmen Stanley Hillis en Mink Kok naar de top van de Amsterdamse drugshandel. Ze zitten nu op schoot bij de baas, zou je kunnen zeggen. De handel in kwestie betreft trouwens voor een groot deel het beroemde merk Rode Libanon, in vaderlandse coffeshops al vanaf de vroege jaren zeventig verbasterd tot Rooie Lieb of Gele Lieb, uitmuntende kwaliteit hasj die in de Amsterdamse shops de deur uit vliegt.

'Die heeft zijn naam niet zomaar verkregen,' vertelt Kok over de stuff. 'Die laterietgronden in de Beka'a-vallei zit vol ijzererts en aluminium, dat de grond rood laat oxyderen, laat roesten als het ware. Die hasj had daardoor soms ook weleens een wat roodachtig of terra kleurtje.'

Ondertussen komen in het lichte Libanese restaurant de obers continu naar de prachtig gedekte tafel gesneld met de lekkerste gerechten. Het lijken wel wervelwinden die ons allerlei kleine Oosterse hapjes voorzetten, van heerlijk gekruide kippenbouten tot verse humus. Mink Kok bestelt voor de gelegenheid raki voor de hele tafel, het bekende anijsdrankje dat voor 45 procent uit alcohol bestaat.

‘Dat was de lievelingslikeur van Klaas Bruinsma, wist je dat? Leeuwenmelk, noemen ze het in Libanon. Hier is ie nou zo gek als een deur van geworden. Iedereen heeft het maar over die cocaïne, maar dit is de ware boosdoener,’ zegt hij terwijl hij het witgrijze drankje omhooghoudt om met ons te proosten op De Dominee.

Klaas Bruinsma wordt in de zomer van 1991 in Amsterdam om het leven gebracht tijdens een brute liquidatie. Oud-politieagent Martin Hoogland schiet De Dominee na een bezoek aan de Juliana Bar aan de Apollolaan met een paar kogels dood.

Bruinsma’s drugslijnen komen al snel in handen van de mensen die heel dicht bij hem stonden – en Hillis is een van hen. Samen met Mink Kok heeft hij een groep geformeerd die volop handelt met De Dominee en tegelijkertijd handig gebruikmaakt van hun relatieve onbekendheid bij justitie. Kok: ‘Wat maar weinigen weten is dat ik de dag na de liquidatie van Bruinsma een afspraak met hem en een aantal Britse klanten van hem had in het Delphi’s Hotel aan de Apollolaan. Dat is vlak om de hoek van waar hij geliquideerd is. Een dag later al heb ik een van Bruinsma’s wagens gepakt en ben ik ermee rond gaan rijden.’

Ook Hillis rijdt kort na de dood van De Dominee in een van diens wagens en gaat langs de vele projecten die hij als ‘aannemer’ nu heeft lopen: van pandjes in Den Haag tot coffeeshops in de Amsterdamse binnenstad. Mink kan het hele wagenpark van Bruinsma overigens met enige trots uit zijn hoofd opsommen, en doet dat ook, maar mede door de anijsdrank-inname valt het ons zwaar om alle merktypes naderhand terug te halen. Hij merkt in ieder geval op dat De Ouwe een gepantserde Renault 5TL heeft gereden en dat hij zelf ‘die kogelwerende Peugeot’ overnam.

De nieuwe rol als drugshandelaar tekent de ontwikkeling die Hillis doormaakt: van bankrover naar, in die dagen, moderne crimineel. Weg van de impulsieve actie, naar een vorm van misdaad waarbij

planning en organisatie de sleutel tot succes is. De Hagenees boort talenten op diplomatiek vlak aan die eerder ongebruikt bleven. Hij zit ook boordevol plannen: op de Wallen wil hij een gokhuis beginnen, elders in de oude binnenstad start hij zijn eigen kunstzinnige ‘kellerie’.

Terwijl in Beiroet inmiddels het dessert wordt opgediend door een vijftal mannen in witte pakken, en er een soort mascarpone-achtige substantie met eischuim arriveert, vertelt Kok verder. Over hoe hij en die Ouwe in de drugshandel belandden, over zijn vete met Charlie da Silva en over het beroemde fragment van Peter R. de Vries met deze Chileen. ‘Ik kan je verzekeren: die prinses, hoe heet ze, Mabel ja, heeft nooit op de boot van Klaas geslapen. Die vriendin van haar wel.’

Als de met kardemom gekruide koffie eenmaal binnen is en onze oren suizen van de verhalen, verrast Kok ons door te beginnen over een ‘te gekke bowlingbaan’ waar we echt naartoe moeten. Na deze overvloedige maaltijd verwacht hij van ons dus nog een paar strikes.

En zo doorkruisen we Beiroet wederom in de luxe zwarte terreinwagen die wordt bestuurd door een neef van de vrouw van Kok. We passeren een militaire truck vol jongemannen met op hun schoot machinegeweren en rijden langs controleposten vol opgestelde mitrailleurs. Kok probeert het schiettuig van merknaam en serienummer te voorzien. Die kennis over wapens draagt hij al bij zich sinds hij jong was, en samen met een buurjongen de wapens op een schietschool schoonmaakte. Daarna ging Kok in de bibliotheek alles lezen wat er maar over vuurwapens te vinden was, weten we uit de ‘vakliteratuur’.

Door de geblindeerde ramen van de terreinwagen turen we naar een decor dat in een oorlogsfilm niet zou misstaan. Alleen is de oorlog hier geen fictie, maar speelt die zich twee uur rijden hiervandaan af, achter de imposante bergen die Beiroet omringen. Kok lijkt deze omgeving te intrigeren, misschien floreert hij er wel. Hij maakt

in ieder geval een zeer montere indruk, en helemaal niets ontgaat hem. Hij wijst naar een verlaten rangeerterrein dicht bij de kustlijn met oude treinstellen en een soort silo: 'Dat is het oude Centraal Station van Beiroet, nu in gebruik als discotheek. Dat station stond er na de burgeroorlog jarenlang ongebruikt bij, maar ondertussen bleek dat het personeel doorbetaald werd! Fantastisch toch? Totdat de overheid het doorhad en er een groot politiek schandaal losbrak. Ja, dat is Libanon.'

Onze chauffeur parkeert de auto even op een plek waar dit 'volgens de regels' niet de bedoeling is. Binnen een mum van tijd tikt er een zwaarbewapende Libanese agent tegen het raam. De chauffeur doet het raampje omlaag en zegt iets in het Arabisch tegen de agent. Die druipt daarna af.

Mink lacht: 'Zag je dat? Die agent kwam net naar ons toe en zei dat we snel weg moesten gaan van deze plek. Toen zei mijn chauffeur dat hij de zoon van de politiecommissaris is, van die man zijn baas dus. Je zag die agent nadenken. Geloofst hij mijn chauffeur niet dan moet hij naar zijn papieren vragen. Maar die agent weet ook dat dat een belediging is als blijkt dat hij echt de zoon van zijn baas is. Hij kiest dus eieren voor zijn geld en zegt dat het oké is. Maar hij is natuurlijk helemaal niet de zoon van de commissaris! Pure bluf. Bluf is belangrijk in Beiroet, het bluffen is hier een volkskunst.'

Uiteindelijk komen we aan bij de beloofde bowlingbaan, gelegen in een nieuw shoppingcentre, waar we uitstappen om een potje ballen te rollen samen met Kok, zijn ravissante vrouw Siba en haar neefje, de chauffeur.

Bij binnenkomst vertelt Kok wat er zo bijzonder is aan deze baan: de deelnemers hoeven hun schoenen niet uit te trekken. 'Vind ik altijd zo'n gedoe zeg, met die schoentjes in Nederland.' Hij wijst op de negen banen tellende ruimte: 'Zien jullie iets van strepen op die banen? Nee, dus het kan prima, toch?'

Kok blijkt een goede bowler, goed voor iemand die lang niet heeft kunnen spelen en jarenlang onder zeer zware omstandigheden

heeft moeten overleven. Ongevraagd geeft hij ons advies tijdens het spel: 'Niet met te zware ballen spelen. Daar verlies je je evenwicht mee. Je kunt beter voor een bal kiezen waar je volledige controle over hebt.' Op een gegeven moment valt het spel van Kok toch wat terug. Hij aast op een baan aan de overkant van de hal waar nu nog andere mensen spelen. 'De baan die we nu hebben loopt wat af, die daar is beter.' Het moet gezegd: zodra de mensen weggaan en we overstappen op de andere baan zit er ook verbetering in ons spel. Kok kijkt ons aan met een blik van: ik zei het toch?

Al luisterend naar de man die ooit in Nederland tot twee keer toe is veroordeeld voor handel in wapens, en in totaal veertien jaar in de gevangenis heeft gezeten, valt op hoe makkelijk hij vertelt en hoe graag hij dat doet, zonder dat hij al te lang stilstaat bij onderwerpen.

Kok begint al snel tijdens een van de autoritten een uiteenzetting over de tribale en religieuze clanstructuur in dit deel van het Midden-Oosten en alle conflicten die daarbij horen.

Met Stanley Hillis heeft hij het uiteraard ook weleens daarover gehad, net zoals zij ook spraken over wapens en militaire praktijken. Voor Kok geldt dat hij midden jaren tachtig korte tijd aan een introductie van het Legioen heeft deelgenomen. Hij zegt dat hij stopte toen een vriend met wie hij daar was afhaakte. 'En een vriend laat je niet zomaar in de steek.' Zelf had hij wel verder gewild. Hij had in Nederland al zijn militaire dienstplicht vervuld en was in Duitsland gelegerd.

Of Hillis nu daadwerkelijk in het Legioen heeft gezeten is hem niet duidelijk: 'Vooropgesteld dat hij zelf wel zei dat hij erin had gezeten. Maar veel liet hij er niet over los tegen mij, niet één concrete anekdote in al die jaren eigenlijk. Misschien wel omdat hij wist dat ik er veel vanaf wist. Dan ga je elkaar al snel vragen stellen over in welk onderdeel je hebt gediend, en dat vermeid hij vermoedelijk. Als ik eerlijk ben denk ik dat hij wel een tijdje weg is geweest vanwege een zwaarwegend delict en dit verhaal heeft bedacht om een

verklaring voor die afwezigheid te hebben. Kijk, iemand die iets te verbergen heeft, die is spaarzaam met zijn woorden. Je vertelt het met name aan mensen die er niets mee hebben. In andere gevallen houd je je mond.’

Hillis en Kok, het duo heeft iets onalledaags, maar daarin schuilt ook het geheim. De reputatie van de een, versterkt de handelspositie van de ander. Een ‘denker’ naast een ‘doener’. Een strateeg naast iemand die impulsief handelt.

In de periode voorafgaand aan de Libanon-reis in 1990 leest Kok een boek dat zijn kijk op illegale handel, georganiseerde misdaad, politie en recherche zal beïnvloeden. Het is de autobiografie van de Amerikaanse undercover Joseph D. Pistone die onder de naam ‘Donnie Brasco’ in de jaren zeventig infiltreert bij de New Yorkse maffia. Het is een waargebeurd verhaal van iemand die de grenzen van opsporing verkennt, en de nodige invloed heeft op de uiteindelijke veroordeling van een groot aantal maffiakopstukken.

Kok krijgt na het lezen van het boek de indruk dat hij en Hillis al best weleens gevolgd zouden kunnen worden door een dergelijke undercover-infiltrant. Het maakt extra alert. Grappig is dat óók het verhaal van *Donnie Brasco* een narratief is van een jonge crimineel die aansluiting zoekt bij een oudere maffioso – een combinatie die kennelijk goed werkt in het criminele milieu. De een vult de ander aan, ook in de privésfeer, zo blijkt in het verhaal van de jonge Brasco, die al snel de steun en toeverlaat is van de oude en zieke Lefty. Zo gaat het ook in het geval van de Hollandse combi ‘De Ouwe’ Hillis versus ‘De Lange’ Kok.

Wanneer De Ouwe naar de tandarts moet wordt hij door de vriendin van Kok bijgestaan, ze houdt letterlijk zijn hand vast. Hillis blijkt een klassieke tandartsfobie te hebben. Als Hillis bij de moeder van Mink Kok thuis op visite is kan hij het niet laten om een piepende deur van wat olie te voorzien of een loszittende schroef aan te draaien.

Kok: 'Ik heb zakelijke onderhandelingen meegemaakt met Stan, dat we aan het einde van een vergadering vroegen wat hij ervan vond, en dan antwoordde hij alleen maar: "Goh, ik zit nu al de hele tijd naar die lamp te kijken, maar die doet het niet, en dat komt waarschijnlijk omdat die fitting volgens mij scheef zit", of zoiets. En dan had hij ook nog de sjoerge om daar met de eigenaar van die horecatent een gesprek over te gaan voeren. Stond die Ouwe daar, handje in de zij, filtersigaret bungelend in zijn mondhoek, wijzend: "Zou het niet beter zijn om die fitting helemaal te vervangen?" Was die Ouwe helemaal verzeild geraakt in een of andere technische interieurkwestie. Terug in de auto moest ik hem dan uitleggen waar we over gesproken hadden. Had hij alle afspraken gemist die er gemaakt waren met de partij waar we mee aan tafel zaten.'

Een andere 'Donnie-Lefty'-anekdote speelt zich af als Mink Kok inmiddels is gaan samenwonen op de Bredeweg in de Amsterdamse Watergraafsmeer, op een steenworp van de buurt waar hij vroeger met zijn vrienden opgroeide. Mink koestert samen met zijn partner serieuze plannen om een gezinnetje te stichten, maar woont voorlopig nog op driehoog achter, in niet meer dan een 'studiootje'. Het is klein, maar alles is precies uitgemeten en staat erin. Kok is er blij mee.

Op een dag belt Hillis en klinkt zijn sonore stemgeluid door de telefoon: 'Hé kerel, ik heb wat voor jou. Komt het uit als ik even langsrij?'

Kort daarna komt de oude Hillis aangereden met een transportwagen. Daarin een prachtig mooie Bosch-oven in een gigantische doos. De Ouwe heeft het 'oude stiel' kort daarvoor weer even opgepakt en een keukenshowroom leeggehaald. Kok: 'Maar ja, nu zat die Ouwe met al die spullen. Vandaar dat hij aan mij dacht.'

Hillis sjouwt het ding kreunend en steunend alle trappen op, naar de derde etage. Boven ziet Kok al snel dat hij er weinig aan zal hebben. Het betreft een grote en luxe inbouw-variant met schroefpanelen waarvoor zijn hele keukentje verbouwd zou moeten worden. 'De Ouwe zag al helemaal voor zich dat ik aan het klussen zou

slaan met mijn twee linkerhanden. Die oven heeft nog een hele tijd in die studio gestaan. Ja, je kunt hem ook niet wegflikkeren. Dan zou die Ouwe de keer daarop natuurlijk vragen: “Hé kerel, waar is die oven gebleven die ik je had gegeven?”

Na een lange dag vol praten, drinken, bowlen en eten eindigen we in de luxe skybar van het Vendôme, een duur hotel met uitzicht over de Middellandse Zee. Onze hoofden tollend ondertussen van de informatie. Eigenlijk snakken we naar een moment in ons eigen hotel, om alles eens rustig te laten bezinken en om de vragen voor de dag erna door te nemen. Maar De Lange is onvermoeibaar en staat erop dat we nog even een cappuccino'tje doen ter afsluiting.

Als we een plek bij het raam hebben uitgezocht, steekt Kok nog een keer van wal. Hij eindigt de eerste Libanon-dag met een uiteenzetting over hoe de organisatie na hun eerste ontmoetingen gestalte kreeg. Belangrijk is de toevoeging van Jan Femer aan het team.

‘Jan is mij aangeraden door een tussenpersoon. Femer zou een talent zijn, en toen ik Jan voor het eerst had ontmoet dacht ik ook meteen: wat een interessante vent. Hij was in die dagen deurman bij een hotel maar had ook taxi's gereden, in de haven gewerkt en was als inbreker actief geweest.’

Vervolgens komt Mink Kok met een anekdote die de samenwerking tussen Hillis, Femer en hemzelf het meest treffend samenvat. Over die ene keer dat iemand hem benaderde met ‘een probleempje’. Een derde partij – een Britse organisatie – weigerde al weken met 750 duizend gulden over de brug te komen voor een lading hasj die door de man keurig op bestelling was geleverd. Hij was het zat om nog langer te wachten en kwam naar Kok met een voorstel. Deze man wist de opslagplek van de drugs, en hij wist bovendien te vertellen dat daar naast zijn handel van 750 duizend gulden ook nog handel van die Britten lag, ter waarde van ongeveer 2 miljoen gulden. Kok kon die partij ter waarde van 2 miljoen houden als deze kerel maar zijn 750 duizend kreeg.

Kok kan en wil dit niet zelf beslissen dus zegt hij de man toe het te bespreken met zijn compagnons. Als eerste gaat hij naar Femer. De besnorde crimineel met de torso van een Turkse prijsvechter hoeft geen seconde na te denken. Hij zegt 'enkelt' even zijn gereedschapskistje thuis te moeten ophalen om aan de slag te kunnen.

Kok zegt dat Femer even moet wachten. Hij wil namelijk ook nog Stanley Hillis horen. Tussendoor heeft hij het er ook nog even over met Dino Soerel, in die jaren ook een medespeler in hetzelfde circuit: 'Wat zal die Ouwe doen? Zitten Femer en die Ouwe op één lijn?'

Mink Kok bezoekt Hillis in zijn woning aan de Amsterdamse Haarlemmerdijk, waar De Ouwe graag zit, kijkend naar het gewoel van het winkelende publiek op straat, loerend naar een eventuele bekende voorbijganger.

De Ouwe hoort het verhaal aan en moet even nadenken. Ja, het lijkt interessant, zo in eerste instantie, maar toch klopt er iets niet. Na een poosje prakkiseren weet hij het. Op het eerste gezicht lijkt het een prachtig aanbod, 'maar wie zegt mij dat die kerel zijn mond houdt als wij dit voor hem oplossen? Die Britten gaan natuurlijk als eerste naar die kerel als ze merken dat die drugs gestolen zijn. Ze zullen hem aan een streng verhoor onderwerpen, en dan? Zal hij doorslaan? Dat denk ik wel. Hij lapt zijn voormalige Britse partners er nu tenslotte ook bij.'

Volgens Hillis lopen ze gevaar als ze besluiten deze kraak te zetten. En in de wereld waarin zij zich bevinden betaal je met je leven of met je vrijheid.

'Maar het is wél weer een buitenkansje,' redeneert de Haagse topcrimineel hardop terwijl hij lurkt aan zijn Pall Mall-filtersigaret. Er is in zijn ogen dus maar één oplossing: 'Wij pakken alles en geven de man zijn deel terug in geld. Hij krijgt wat tijd om dat geld te verdelen onder zijn geliefden of familie en daarna schieten we hem dood.'

Dat, en alleen dat, is de verzekering voor Hillis dat deze man hem niet in de problemen gaat brengen door te 'zingen', zoals dat in het milieu heet.

Jan Femer en Stanley Hillis: twee persoonlijkheden, twee mogelijke oplossingen. De commissarissen van de organisatie hebben hun zegje gedaan.

Kok zoekt weer contact met de man en legt hem uit dat er geen denken aan is dat hij met zijn groepering die partij drugs gaat pikken. Hij legt uit dat dit neerkomt op stelen en daar heeft hij ethische bezwaren tegen. Kok zegt dat zijn groep altijd 'zuiver' wil handelen. De mannen hebben nu eenmaal een goede naam in het circuit en dat wil hij graag zo houden.

Mink Kok herinnert zich nog goed de reactie van Femer en Hillis toen zij vroegen hoe het ervoor stond met die ene partij. De afloop vonden ze allebei uiterst teleurstellend. Hoe kon je zo'n buitenkansje nou laten lopen?

De geest

Het zonnetje schijnt licht tijdens een van de eerste pro-formazittingen in het zogeheten Vandros-proces tegen Willem Holleeder dat justitie in 2015 tegen de Heineken-ontvoerder heeft aangespannen. In de centrale hal van het rechtbankgebouw aan de Amsterdamse Parnassusweg hebben zich zo'n twintig journalisten verzameld. Allemaal zullen ze straks in een krappe zaal plaatsnemen om een zitting bij te wonen waarin Holleeder te horen krijgt van welke liquidaties hij wordt verdacht en welke onderzoeken nog moeten worden verricht voordat de zaak inhoudelijk behandeld kan worden.

Een klein jaar eerder is voor het eerst naar buiten gekomen dat een topspeler in de hoofdstedelijke misdaad – Fred Ros – een getuigenis heeft afgelegd over onder meer de rol die Holleeder speelde bij geruchtmakende liquidaties. Daarop is justitie volop in de weer geweest om aanvullende getuigenissen te organiseren om zo het bewijs tegen Holleeder sterker te maken. Eerder die week hebben *De Telegraaf* en *NRC Handelsblad* naar buiten gebracht dat twee zussen en een ex-vriendin van Holleeder als getuigen zullen optreden in zijn proces, nadat zij al een jaar of drie met justitie in gesprek waren. Sensationeel nieuws, vooral omdat de drie vrouwen heel dicht bij hem hebben gestaan. Zo dicht dat er zelfs meerdere geluidsopnames blijken te zijn waarin hij tegen ze sprak, soms op fluisterton, vaker keihard schreeuwend en tierend.

Alle journalisten – ook wij – willen vandaag zien en horen hoe Holleeder voor het eerst publiekelijk gaat reageren op de getuige-

nissen van zijn naasten, en of hij samen met zijn advocaat al een tegenzet heeft voorbereid.

In die gepubliceerde getuigenissen gaat het zo nu en dan ook over een andere crimineel: Stanley Hillis. Iemand met wie Holleeder regelmatig zou hebben opgetrokken tussen 2000 en 2004, zo verklaren de drie getuigen. Uit hun verklaringen lijkt Holleeder Hillis in die dagen te omschrijven als een machtige crimineel op de achtergrond, iemand voor wie de hele onderwereld vrees heeft. Zelfs hij, Holleeder, moet doen wat ‘die Ouwe’ hem vraagt. En hij doet het, want – zo zegt hij tegen zijn zus – dan heeft hij ‘de power van Hillis’ achter zich. Hillis maakt Holleeder machtig.

In al hun verhalen is Hillis een terugkerende speler op de achtergrond; een spreekwoordelijke *Man in Black*.

Sandra den Hartog – de weduwe van beroeps crimineel Sam Klepper – vertelt in haar Vandros-getuigenis dat zij in het voorjaar van 2001 samen met Stanley Hillis naar Liechtenstein is gereden om daar een miljoenenbedrag op te halen dat daar door Sam was gestald. Dat geld was nodig om een onderwereldvete rond Klepper af te kopen, zo had ze begrepen. Tijdens die rit deed Hillis zich voor als een aimabele gesprekspartner. Iemand met wie het prettig over koetjes en kalfjes praten was. Het was haar gedurende die reis evenwel niet duidelijk geworden wat Hillis van plan was met het opgenomen geld van haar overleden man.

Sonja Holleeder zegt in haar eerste Vandros-getuigenis dat haar broer haar in 2003 kort na de liquidatie op haar man, beroeps crimineel Cor van Hout, de opdracht gaf om naar een bepaald laantje in het Amsterdamse Bos te komen. Nog hevig rouwend treft ze daar een verbeterd Willem Holleeder aan die aangeeft dat van nu af aan alle bezittingen van Van Hout naar Hillis dienen te gaan. Zo luidt de opdracht die hij heeft gekregen van ‘die Ouwe’. Om te beginnen dient ze een Spaanse villa die op haar naam staat over te schrijven.

Sonja Holleeder is te verbaasd om tegen hem in te gaan. Willem lijkt nauwelijks verdriet te kennen terwijl het lichaam van zijn

gestorven vriend nog niet eens begraven is. Maar hij lijkt ook te werken voor een onderwereldfiguur die er kennelijk op uit is het bezit van Van Hout zo snel mogelijk onderhands af te pakken, zonder ook maar enige uitleg of juridische ondersteuning.

Als deze drie getuigen het over Hillis hebben, zijn het maar dunne verhalen, zonder al te veel context. De Neus en De Ouwe, samen goed voor moord en afpersing in het kwadraat, dat beeld willen ze waarschijnlijk schetsen. Als de een niet klaarstond met zijn tirades om dingen gedaan te krijgen dan was daar wel zijn partner die bepaalde zaken 'opeiste'.

Bewust of onbewust laten ze een ander persoon hierbij buiten schot: Dino Soerel. Volgens meerdere getuigenissen die zijn afgelegd bij justitie zou hij het duo Holleeder en Hillis hebben aangevuld in de periode 2000 tot en met 2006.

De afgelopen tien à vijftien jaar kwam de naam van Hillis voor in vrijwel ieder onderzoek naar hoofdstedelijke onderwereldmoorden. Twee dossiers steken daar met kop en schouders bovenuit: het al jaren lopende liquidatieonderzoek Passage (een onderzoek met betrekking tot een grote reeks onderwereldmoorden) en zijn voorloper Goya (een onderzoek naar Hillis als opdrachtgever voor moord, en als handelaar in drugs en wapens). Het eerste heeft geleid tot een megastrafzaak, het tweede is altijd blijven steken in de onderzoeksfase.

Nooit heeft Hillis zelf in de verdachtenbank hoeven plaatsnemen voor het plegen van levensdelicten, in tegenstelling tot zijn vermeende partners in crime Holleeder en Soerel, en eerder Mink Kok.

Opvallend is daarom dat die schimmige rol van Hillis in de rechtszaal bij het Passage-proces danwel het Vandros-proces niet echt wordt uitgediept. Dat merken we in de maanden dat we aan dit boek werken, onze oren gespist juist op die momenten dat 'zijn' naam voorbijkomt. Rechters, officieren van justitie en politiemensen houden het zodra hij ter sprake komt meestal bij enkele

beleefde vraagjes richting verdachte of getuige. Eventjes komt de geest van de Haagse crimineel dan uit de fles, dan horen we hoe machtig hij was, dat hij een bekwaam ambachtsman was, dat hij veelal op de achtergrond opereerde – en vooruit dat hij in drugs handelde –, maar snel daarna gaat hij er weer in en sluit men de fles goed af.

Door deze gang van zaken is de persoon ‘Hillis’ vandaag de dag meer een criminele mythe dan een inmiddels overleden mens van vlees en bloed.

De vraag is echter: zouden we anders naar het Holleeder-proces of het daarmee corresponderende Passage-proces kijken als we zouden weten welke rol Hillis echt heeft gespeeld?

Terug naar maart 2015: even voor de Holleeder-zitting hebben we Peter R. de Vries gevraagd of hij De Ouwe ooit heeft gesproken. De Vries antwoordt dat hij inderdaad ergens eind jaren tachtig of in de vroege jaren negentig van de vorige eeuw kort een aantal malen contact heeft gehad met Hillis, maar dat hij erover twijfelt ons daar meer over te vertellen.

Zoekend naar een andere opening vragen we nog wat door, waarop hij ons vertelt dat hij een van de dochters van Hillis kent. Misschien kan hij haar bereiken en voorstellen om met ons mee te werken, maar hij kan uiteraard niets beloven.

We nemen kort daarna plaats in de rechtszaal die al snel propvol zit. Op de publieke tribune hebben we dan al kort voor onze entree Jan Boellaard ontwaard, een van de Heineken-ontvoerders. Iemand die gezien zijn vrolijke lach zijn ‘pensioen’ met een voor criminelen zeldzame kalmte lijkt te hebben aanvaard. Ooit zat hij vast met De Ouwe, in de gevangenis van Scheveningen in de jaren tachtig. Vandaag de dag koopt hij een halfje wit op de Bos en Lommerweg en stuurt hij zo af en toe een tweet de wereld in.

Na een minuutje wachten gaat de deur van de zaal open en komt Willem Holleeder vrolijk fluitend naar binnen, bijgestaan

door twee agenten van het speciale gevangenisvervoer, de BOT. Hij kijkt opgewekt en heeft duidelijk een buikje gekregen in het eerste halfjaar van zijn detentie. Na enkele knikjes gaat hij zitten. Zo van achter bekeken valt op hoe dun zijn benen zijn ten opzichte van zijn grote bovenlichaam en hoe goed hij nors naar beneden kan staren, waardoor die toch al imposante neus van hem nog langer lijkt.

Willem zegt die ochtend weinig; het woord is vooral aan de rechter en de officieren van justitie. De procesdeelnemers en enkele journalisten krijgen een document in handen van het OM waarin de aanklacht zoals die dan tegen Holleeder geldt geheel is uitgewerkt. Het aantal liquidaties waarvan het OM Holleeder verdenkt is hoog. Direct ‘technisch bewijs’ – zoals een papier met daarop in handschrift van Holleeder een moordopdracht – ontbreekt. De hele bewijsvoering van het OM is grotendeels gebaseerd op verklaringen die een lange stoet getuigen hebben afgelegd.

Halverwege de zitting ontmoeten we Bas van Hout, een andere crime-reporter die al jaren meeloopt in het wereldje en types als Holleeder, Sam Klepper en andere onderwereldfiguren van dat niveau van dichtbij heeft meegemaakt en uitgebreid sprak. We gaan met de geboren Amsterdammer naar een lunchcafé in de buurt van de rechtbank.

We vertellen hem dat we een bron hebben gesproken die een schokkend nieuwtje had. Deze topcrimineel vertelde ons dat Stanley Hillis het plan had opgevat om Van Hout te laten ombrengen, vanwege zijn journalistieke onderzoek. Hillis wilde op die manier voorkomen dat het voorgenomen vervolg op *De jacht op de erven Bruinsma*, het boek van Van Hout, er zou komen. Dit is een misdaadjournalistiek standaardwerk over de IRT-periode waar criminele legendes als Sam Klepper, Johnny Mieremet en Jan Femer hun medewerking aan hadden verleend. Veelal ‘onder pseudoniem’ gingen zij uitgebreid in op hun criminele activiteiten.